

Nr 19

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående vissa ändringar i förordningen om allmän
energiskatt.*

(1:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

I) de likalydande motionerna I:466 av herrar *Mattsson* och *Torsten Andersson* samt II:546 av herrar *Nilsson* i Tvärålund och *Larsson* i Borrby, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i energiskatteförordningen,

1) att egenproducerad kraft, som alstras genom förbränning av vedbränsle ej blir föremål för beskattning,

2) att gränsen för borgerlig förbrukning höjes från 40 000 kilowattimmar till 100 000 kilowattimmar per driftställe,

att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderligt förslag till författningsändring samt

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att energiskattens omläggning till fast avgift per kilowattimme blir föremål för skyndsamt prövning i enlighet med vad i motionerna anförts»; och

II) motion II:191 av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om ändrade grunder för bestämning av beskattningsvärde vid uttagande av energiskatt på detaljdistribuerad kraft (elskatt)».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I:466, II:546 och II:191.

Gällande bestämmelser

Beskattningen av elektrisk kraft regleras genom förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt, vilken förordning, såvitt gäller elkraft, trädde i stället för elskatteförordningen av den 1 juni 1951. Med undantag för kraft, som används av kommunikationsföretag för bandrift och liknande ändamål, är i princip all kraftförbrukning inom landet beskattad enligt energiskatteförordningen. Ikraftträdandet av denna förordning medförde en utvidgning av beskattningsområdet så till vida att detaljförbrukningen av elkraft, som varit skattefri sedan 1952, åter beskattades.

För elektrisk kraft, som förbrukas i industriell rörelse med en förbrukning av mer än 40 000 kilowattimmar för driftställe och beskattningsår (1 juli—30 juni) utgår skatten med 10 procent av kraftens beskattningsvärde. För övrig kraft höjdes energiskatten genom beslut av 1958 års A-riksdag från 5 procent till 7 procent av kraftens beskattningsvärde. Under denna skattesats faller elektrisk kraft, som detaljdistribueras för borgerliga behov, dvs. hushålls-, jordbruks- och yrkeskonsumtionen, samt kraftförbrukningen för gatubelysning m. m. Beskattningsvärdet är enligt energiskatteförordningen i princip lika med summan av de avgifter, som förbrukaren har att erlägga för kraften.

Skatten för elektrisk kraft erlägges av den som förbrukat kraften. Är förbrukaren producent av kraften inlevererar han själv skatten till statsverket. Övriga kraftförbrukare erlägger skatten till kraftleverantören samtidigt med kraftavgifterna, varefter kraftleverantören har att redovisa och inbetala skatten till statsverket. För energiskatten på elektrisk kraft är kontrollstyrelsen beskattningsmyndighet.

Enligt 46 § förordningen den 3 april 1959 (nr 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning äger Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar, när synnerliga skäl därtill äro, medgiva befrielse från eller återbetalning av skatt.

Frågans tidigare behandling

I en inom finansdepartementet upprättad promemoria angående en allmän energibeskattning, som låg till grund för 1957 års riksdagsbeslut i ämnet, förordades en styckeskatt för den borgerliga förbrukningen. I remissyttrandena över förslaget från de remissinstanser, som representerade distributionsintressena, nämligen vattenfallsstyrelsen och elverksföreningen, föreslogs emellertid en värdeskatt med hänsyn till att en dylik skatteform vore mindre tarifferubbande och därjämte enklare ur uppbörds- och redovisningsynpunkt.

I proposition nr 175 till 1957 års riksdag anförde departementschefen bl. a. följande.

De önskemål som sålunda uttalats av distributörerna bör enligt min mening beaktas. Jag förordar fördenskull, att skatten å elektrisk kraft, som detaljdistribueras, uttages såsom värdeskatt. Vid mitt ställningstagande på denna punkt har jag särskilt tagit fasta på elverksföreningens uttalande, att kraftavgifterna för olika grupper av förbrukare numera är i hög grad utjämnade. Möjlighet bör dock, såsom också framhålls av vattenfallsstyrelsen och elverksföreningen, öppnas för kontrollstyrelsen att förordna om styckeskatt i fall där en värdebeskattning med hänsyn till särskilda förhållanden skulle erbjuda tekniska svårigheter. Framställning bör i dylika fall göras av vederbörande distributör och skattesatsen bör avvägas efter det genomsnittliga priset för detaljdistributionen.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 47 anslöt sig bevillningsut-

skottet till förslaget i propositionen, att skatten å elektrisk kraft, som distribueras för såväl borgerlig som industriell förbrukning, skulle uttagas såsom en värdeskatt.

I de likalydande motionerna I:153 och II:187 vid 1958 års riksdag anfördes, att den ursprungligen avsedda skattebelastningen på borgerlig kraft hade ökat på grund av höjda taxor. Därför yrkades att sådana direktiv måtte utfärdas för skattens beräkning att densamma inte drabbade detaljabonnenterna med högre belopp än som ursprungligen avsetts.

Bevillningsutskottet, som behandlade motionerna i sitt av 1958 års A-riksdag godkända betänkande nr 30, anförde härom följande.

Den i motionerna påtalade konsekvensen av skattens utformning skulle i och för sig kunna undvikas om man övergår till att beräkna skatten per kilowattimme i stället för procentuellt. Vid tillkomsten av energiskatteförordningen prövades ingående vilken av dessa båda beräkningsgrunder som borde väljas. Det befanns därvid att fördelarna med en procentuell skatt övervägde. Utskottet finner inte anledning att nu inta en ändrad ståndpunkt och kan därför inte tillstyrka motionerna.

Vid 1959 års riksdag yrkades i de likalydande motionerna I:297 och II:367, att den nuvarande värdeskatten å 7 procent av de avgifter, som förbrukaren har att erlägga för kraften, skulle ersättas av en styckeskatt å 1 öre per kilowattimme. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 anförde bevillningsutskottet bl. a. följande.

I motsats till vad motionärerna anført torde en värdeskatt för ett flertal elverk och andra distributörer, nämligen de med maskinell debitering av avgifterna, vara att föredraga ur debiterings- och kontrollsynpunkt och en genomgripande omläggning av skattesystemet skulle för dessa kraftdistributörers del medföra betydande kostnader och besvär. Inräknas skatten i kraftpriset, vilken metod, enligt vad som upplysts, tillämpas av många distributörer, medför debiteringen av värdeskatten inte något som helst extra arbete för distributören och det totala skattebelopp, som skall redovisas, erhålles i en enda uträkning såsom en procentandel av totalt debiterade avgifter. Om den nuvarande värdeskatten å 7 procent ersättes av en styckeskatt å 1 öre per kilowattimme, skulle detta dessutom medföra en skattehöjning för abonnenter såväl på landsbygden som i tätorterna. Utskottet vill vidare framhålla, att vid energiskatteförordningens tillkomst år 1957 noga övervägdes vilket beskattningssystem, som var mest ändamålsenligt. Den vid föregående års riksdag genomförda höjningen av skattesatsen med två procent är inte av sådan storlek, att den kan påverka det tidigare ställningstagandet i frågan. Utskottet anser sig därför inte kunna tillstyrka bifall till de likalydande motionerna I:297 och II:367.

I de likalydande motionerna I:34 och II:45 vid 1960 års riksdag framställdes yrkande av samma innebörd som i förenämnda motioner vid 1959 års riksdag. Bevillningsutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 73 icke anledning att frånträda den ståndpunkt som föregående års riksdag intagit i frågan.

Vidare framställdes i de likalydande motionerna I:199 och II:248 yrkande om att, därest den allmänna varuskatten skulle bibehållas, riksdagen måtte besluta att energiskatten för den s. k. borgerliga elkraftförbrukningen skulle avvecklas.

I anledning härav anförde bevillningsutskottet i ovannämnda betänkande nr 73 bl. a. följande.

När den allmänna energiskatten infördes fr. o. m. den 1 juli 1957 motiverades detta med de betydande investeringsbehoven på energiområdet, bl. a. inefattande upprustning av landsbygdens elnät. Under en femårsperiod uppskattades investeringskostnaderna för statens del till cirka 600 milj. kr. I årets statsverksproposition har bruttoinkomsten av energiskatten på elektrisk kraft för borgerlig förbrukning för budgetåret 1960/61 beräknats till 90,5 milj. kr. Ett slopande av energiskatten på detaljdistribuerad kraft skulle med hänsyn till storleken av skattebortfallet äventyra finansieringen av det investeringsprogram för energiförsörjningen, om vilket principbeslut fattades vid 1957 års riksdag och vars genomförande får anses synnerligen angeläget.

Av det anförda framgår att utskottet inte kan tillstyrka bifall till yrkandet i de likalydande motionerna I:199 och II:248 om avveckling av energiskatten på elektrisk kraft för borgerlig förbrukning.

I de likalydande motionerna I:32 och II:55 vid 1961 års riksdag framställdes yrkanden av samma innebörd som i de förenämnda motionerna I:277 och II:367 vid 1959 års riksdag och I:34 och II:45 vid 1960 års riksdag. Bevillningsutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 icke anledning frångå den ståndpunkt, som riksdagen under de senaste åren intagit i frågan. Utskottet fann det emellertid angeläget att nedsättning av skatten sker i sådana fall, där kraftpriset på grund av specifika förhållanden är särskilt högt och skattebelastningen därigenom blivit större än vad som kan anses normalt för landet i övrigt.

Vidare framställdes vid 1961 års riksdag i de likalydande motionerna I:255 och II:213 yrkande om att egenproducerad kraft, som alstras genom förbränning av vedbränsle ej skulle bli föremål för beskattning och att skatt för industriell förbrukning skulle erläggas endast om den årliga förbrukningen översteg 100 000 kilowattimmar per driftställe. I anledning härav anförde bevillningsutskottet beträffande frågan om skattebefrielse för viss kraftproduktion.

Enligt 2 § energiskatteförordningen utgår inte energiskatt för inhemska fasta bränslen och inte heller för elektrisk kraft, som framställes av producent, vilken förfogar över en installerad generatoreffekt av mindre än 50 kilowatt och inte yrkesmässigt distribuerar elektrisk kraft. Distribution av elektrisk kraft anses såsom yrkesmässig enligt 6 § kungörelsen med tillämpningsföreskrifter till energiskatteförordningen, om den sker över distributionsnät med anslutning av flera än 10 förbrukare eller om den distribuerade kraften utgör mer än 20 000 kilowattimmar per år.

Den ovan återgivna undantagsbestämmelsen för i huvudsak egenproducerad kraft torde främst ha tillkommit av praktiska skäl, när det ansetts

medföra svårigheter att i dylika fall kontrollera och uppmäta energiförbrukningen. Vid större förbrukning föreligger enligt utskottets mening inte skäl att undantaga egenproducerad kraft från beskattning. Därtill kommer svårigheterna att vid distribution av egenproducerad kraft till andra konsumenter särskilja denna kraft från annan kraft, som konsumenterna förbrukar. Av anförda skäl kan utskottet inte tillstyrka ändrad lagstiftning härutinnan.

Beträffande den i de sistnämnda motionerna väckta frågan om höjning av gränsen för industriell kraftförbrukning från enligt energiskatteförordningen gällande 40 000 till 100 000 kilowattimmar för driftställe under helt beskattningsår anförde utskottet.

Ett bifall till förslaget i motionerna skulle innebära att ett betydligt större antal företagare än för närvarande finge erlægga energiskatt efter den lägre skattesatsen. Detta skulle otvivelaktigt medföra ett icke oväsentligt skattebortfall. Man torde heller inte kunna bortse ifrån att en ny gränsdragning medför vissa rubbningar i konkurrensförhållandena olika företag emellan. Utskottet är därför inte berett att tillstyrka ändrad lagstiftning i berörda hänseende.

Utöver nämnda motioner hänvisades till utskottet vid 1961 års riksdag de likalydande motionerna I:466 och II:570 vari hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att energiskatten på elektrisk kraft fr. o. m. den 1 juli 1961 måtte sänkas till hälften. Beträffande denna fråga anförde utskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26.

I årets statsverksproposition beräknas nettotinkomsten av energiskatt på såväl industriell som borgerlig förbrukning av elektrisk kraft för budgetåret 1961/62 till omkring 152 milj. kr. En sänkning av skatten till hälften skulle således medföra ett årligt skattebortfall på ca 76 milj. kronor.

De spörsmål, som behandlas i motionerna, är av betydande räckvidd och sammanhänger med det problemkomplex, som företagsskatteutredningen har att ta ställning till vid sina överväganden rörande den framtida företagsbeskattningen. Det har nämligen i direktiven för utredningen förutsatts, att denna skall undersöka vilka verkningar beskattningssystemet kan väntas få bl. a. i fråga om prisutvecklingen, konkurrensförhållandena olika företag och branscher emellan och i förhållande till utlandet samt i fråga om tänkbara strukturförändringar inom näringslivet. Med hänsyn härtill anser sig utskottet inte böra tillstyrka bifall till de likalydande motionerna I:466 och II:570.

Motionerna

Som motivering för yrkandena i de likalydande *motionerna I:466 och II:546* anføres bl. a.

Vad först beträffar den egenproducerade kraften bör uppmärksammas att den svenska trä- och sågverksindustrin ofta har egenproduktion av elektrisk kraft. Därvid tillvaratas sågavfall, såsom bark, spån m. m. Från nationalekonomisk synpunkt måste det anses riktigt att så sker, och energibeskattningen

kan redan av det skälet ifrågasättas. Motiveringen för energibeskattningen är att skapa resurser för utbyggnad av landets kraftresurser. Detta utgör ett skäl att undanta egenproduktion av nämnt slag från beskattningen, emedan de nuvarande kraftresurserna inte utnyttjas av dem som har dylik egenproduktion.

Ett måhända ännu starkare skäl utgörs av omständigheten att vedbränslen, som är den primära energikällan vid denna egenproduktion, inte omfattas av energibeskattningen. Om det vid en trä- eller sågverksindustri produceras egen energi genom ångmaskin, eldad med nämnda avfallsprodukter, och överföringen till företagets maskiner sker mekaniskt, t. ex. genom lindrift, utgår följaktligen inte energiskatt. Motionärerna förordar därför, att energiskatteförordningen ändras så att egenproducerad elektrisk kraft inte beskattas, om kraften alstras genom förbränning av vedbränsle.

Vad energibeskattningen av industriellt förbrukad elektrisk kraft beträffar hör den gällande gränsen 40 000 kilowattimmar årlig förbrukning höjas. Till följd av taxesättning m. m. har nämligen energibeskattningen relativt sett blivit tyngre för de mindre företagen. Beskattningsvärdet utgörs nämligen av samtliga debiterade avgifter, således även de fasta avgifterna, som för mindre företag utgör en större andel av kraftkostnaderna än för större företag. För sådana mindre företag blir inte endast den egentliga kraftkostnaden utan också energiskatten särskilt oförmånlig.

En för de mindre företagen mera rättvis ordning skulle erhållas, om den nämnda gränsen för borgerlig förbrukning höjdes. Motionärerna förordar därför, att gränsen för borgerlig förbrukning höjs från nuvarande 40 000 kilowattimmar per år till 100 000 kilowattimmar per år.

Av innehållet i *motion II:191* må här återges följande.

Med anledning av att någon enhetlig eltariff inte existerar medför uttagandet av elskatten såsom värdeskatt, att abonnenter som betalar höga elavgifter även får betala en hög elskatt. Då tarifferna på landsbygden i regel är högre än i städer och andra tätorter medför detta, att elabbonenterna på landsbygden får betala den högsta elskatten. Denna uppenbara orättvisa borde kunna helt elimineras om elskatten i stället uttogs som en styckeskatt med t. ex. 1 öre/kWh. I de relativt få fall som lågspänd elkraft försäljes efter specialtariffer med mycket låga energiavgifter och en styckeskatt skulle kunna medföra en högre skattebelastning än den nuvarande värdeskatten efter 7 %, borde det vara möjligt att med stöd av gällande förordning medgiva, att elskatten alltjämt uttages som en värdeskatt.

Om en allmän övergång från värdeskatt till styckeskatt å lågspänd elkraft icke omedelbart kan genomföras, borde en gradvis utjämning av elskatten mellan landsbygd och tätorter kunna åstadkommas genom att beskattningsvärdet endast beräknas efter den i de olika eltaxorna ingående energiavgiften. Visserligen uttages energiavgifter av olika storlek inom eldistributions-

företagen på landsbygden och i tätorterna, men dessa avgifter uppvisar dock mindre variationer än de grundavgifter som förekommer.

I en till beredningsutskottet hänvisad motion I:508 (likalydande med motion II:589) har herrar Mattsson och Andersson under åberopande av vad som anförts i motion I:466 hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att frågan om mindre företags försörjning med elektrisk energi och den allmänna taxesättningen där blir föremål för skyndsamt prövning i enlighet med vad i ovannämnda motion anförts.

Utskottet

Utskottet behandlar till en början de yrkanden, som framställts angående en omläggning av energiskatten från nuvarande system med värdeskatt till ett system med styckeskatt.

I de likalydande motionerna I:466 och II:546 har bl. a yrkats en omläggning av energiskatten till fast avgift per kilowattimme och i motionen II:191 har hemställts om ändrade grunder för bestämmande av beskattningsvärdet vid uttagande av energiskatt på detaljdistribuerad kraft. I sistnämnda motion föreslås härvid i första hand en omläggning av skatten till fast avgift per kilowattimme, och, därest en omedelbar övergång till styckeskatt å lågspänd kraft icke kan genomföras, att beskattningsvärdet endast beräknas efter de i de olika eltaxorna ingående energiavgifterna.

Till stöd för yrkandena har i motionerna anförts, att nuvarande system med värdeskatt dels medför en hårdare skattebelastning för landsbygden än för tätorterna och dels att priset på den elektriska energin och därmed även skatten är högst varierande mellan t. ex. små och stora företag.

Utskottet vill till en början erinra om att skatt å elkraft för borgerlig förbrukning uttagits sedan år 1957. I samband med införandet prövades ingående efter vilket system skatten lämpligen borde uttas. Vad angår det system som nu förordas i motionerna med en fast avgift per kilowattimme, förelåg viss praktisk erfarenhet rörande dess lämplighet. Tidigare hade nämligen under en begränsad period, budgetåret 1951/52, skatt uttagits å detaljdistribuerad elkraft därvid man följt ett sådant system. Under denna period utgick sålunda skatten som en styckeskatt med 1 öre per kilowattimme. På grund av de därvid gjorda erfarenheterna valde statsmakterna att 1957 utforma skatten som en värdeskatt. Skälen härtill var främst att denna skatteform ansågs vara mindre tariffrubbande samt enklare ur uppbörds- och redovisningssynpunkt. Skattesatsen fastställdes till 5 procent av kraftens beskattningsvärde, vilket värde motsvarar summan av de avgifter, som förbrukaren har att erlägga för kraften. Genom beslut av 1958 års A-riksdag höjdes skattesatsen till 7 procent. 1957 års beslut har se-

nare omprövats av riksdagen vid flera tillfällen på grund av väckta motioner av samma innebörd som de nu förevarande. Riksdagen har emellertid avvisat motionsyrkandena under hänvisning till att frågan ingående prövats i samband med energiskattens införande och att skillnaden i skattebelastningen mellan landsbygd och tätorter inte är av nämnvärd betydelse.

Enligt utskottets mening föreligger inte heller nu anledning för riksdagen att frånträda 1957 års riksdags ständpunkt beträffande sättet för energiskattens uttagande. I detta sammanhang vill utskottet dock erinra om föreskriften i 15 § 2 mom. energiskatteförordningen, enligt vilken kontrollstyrelsen äger medgiva förbrukare inom distributionsområde med onormalt höga kraftavgifter eller anslutningsavgifter nedsättning av skatten.

Beträffande det i motionen II:191 alternativt framställda yrkandet att beskattningsvärdet skulle bestämmas inte som nu med utgångspunkt från de totala avgifter, som erläggs för kraften, utan med utgångspunkt från de rörliga avgifterna, anser sig utskottet böra framhålla, att de skattskyldiga — med hänsyn till svårigheterna att bestämma hur stor del av kostnaden som skall anses motsvara fast resp. rörlig avgift — efter en sådan övergång kan påverka skattens storlek genom minskning av de rörliga avgifterna och en motsvarande ökning av de fasta avgifterna.

Av det anförda framgår att utskottet inte ansett sig kunna biträda de önskemål om omläggning av metod för skattens uttagande, som uttalas i de likalydande motionerna I:466 och II:546 samt i motionen II:191.

I de likalydande motionerna I:466 och II:546 yrkas även sådan ändring i energiskatteförordningen att elektrisk kraft, som alstras genom förbränning av vedbränsle, inte blir föremål för beskattning. Motionärerna har bl. a. framhållit, att om den genom förbränning av vedbränslet alstrade energin tillvaratages genom mekanisk överföring via ångmaskin utgår icke skatt. Skatt utgår däremot om den alstrade energin omvandlas till elektrisk kraft.

Det i motionerna framställda yrkandet och skälen för skattebefrielse överensstämmer helt med det yrkande och de skäl, som anfördes i de likalydande motionerna I:255 och II:213 vid 1961 års riksdag. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 26 fann utskottet icke skäl tillstyrka det då framställda yrkandet. Utskottet hänvisade därvid bl. a. till svårigheterna att vid distribution av den kraft, varom här är fråga, särskilja denna kraft från annan distribuerad kraft.

I de förevarande motionerna har inte förebragts några nya skäl, som kan föranleda ett frånträdande av den ständpunkt, som riksdagen tidigare intagit i frågan. Utskottet anser sig på grund härav icke kunna biträda det i förevarande motioner framförda önskemålet om skattebefrielse för elektrisk kraft, som alstras genom förbränning av vedbränsle.

Enligt energiskatteförordningen beskattas industriell kraftförbrukning efter 10 procent av kraftens beskattningsvärde om den årliga förbrukningen överstiger 40 000 kilowattimmar per driftställe. Uppgår förbrukningen däremot till högst 40 000 kilowattimmar utgår skatten efter 7 procent av beskattningsvärdet.

I motionerna I:466 och II:546 har även framställts yrkande om att nysnämnda gränstal skall höjas till 100 000 kilowattimmar. En sådan ändring anser motionärerna motiverad av att energiskatt på elektrisk kraft på grund av taxesättning blivit relativt sett mera betungande för de mindre företagen än för de större.

I enlighet med vad utskottet anfört i betänkande nr 26 år 1961 finner utskottet — med hänsyn till det skattebortfall och de rubbade konkurrensförhållanden, som skulle uppstå därest gränsen för industriell förbrukning höjes — sig icke kunna tillstyrka ändrad lagstiftning i förevarande hänseende.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I:466 av herrar Mattsson och Torsten Andersson samt II:546 av herrar Nilsson i Tvärålund och Larsson i Borrby, ävensom
- 2) motionen II:191 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl., icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 22 februari 1962

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Erik Jansson, Söderquist, fröken Ranmark, Oscar Carlsson, Stefanson, Yngve Nilsson, Wärnberg, Sundin och Nordenson; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard, Engkvist, Magnusson i Borås, Rydén, Darlin, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora, Carlstein och Larsson i Umeå.

Reservation

av herrar *Sundin* och *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet behandlar — — — (= utskottet s. 7 rad 10 uppifrån — rad 16 nedifrån) — — — stora företag.

Utskottet vill till en början erinra om att skatt å elkraft för borgerlig förbrukning uttagits sedan 1957. I samband med införandet övervägdes efter vilket system skatten lämpligen borde uttas. Vad angår det system som nu förordas i motionerna med en fast avgift per kilowattimme förelåg viss praktisk erfarenhet rörande dess lämplighet. Tidigare hade nämligen under en begränsad period, budgetåret 1951/52, skatt uttagits å detaljdistribuerad elkraft, därvid man följt ett sådant system. Under denna period utgick sålunda skatten som en styckeskatt med 1 öre per kilowattimme. I den departementspromemoria, som låg till grund för riksdagsbeslutet 1957, förordades, att skatten å elektrisk kraft för borgerligt bruk skulle utgå med visst belopp för kilowattimme (styckeskatt). Med de mellan olika delar av landet ganska varierande elpriserna kunde det, framhölls det i promemorian, inte vara lämpligt, att de debiterade elkraftavgifterna lades till grund för skattens bestämmande. En värdeskatt skulle medföra, att redan förut höga kraftavgifter, exempelvis på landsbygden, skulle stiga mera än kraftavgifterna å de orter, där kraften av olika omständigheter kunnat hållas billig. Statsmakterna beslutade dock att utforma skatten som en värdeskatt.

De erfarenheter, som sedan vunnits från elbeskattningen, har bekräftat, att värdeskatten såsom framhölls i den nämnda promemorian medför en orättvis skatteskärpning främst för landsbygden. Såsom uttalats i motionerna bör denna orättvisa kunna elimineras genom en omläggning till styckeskatt. Utskottet delar därför uppfattningen, att en sådan omläggning av energiskatten å elkraft skyndsamt bör prövas. I de relativt få fall, då lågspänd elkraft försäljes efter specialtariffer med mycket låga energiavgifter och en styckeskatt skulle kunna medföra en högre skattebelastning än den nuvarande värdeskatten efter 7 procent, bör det såsom framhållits av motionärerna vara möjligt att med stöd av gällande förordning medgiva, att energiskatten alltså uttages som värdeskatt.

Om en allmän övergång från värdeskatt till styckeskatt å lågspänd elkraft inte kan genomföras omedelbart, bör enligt motionen II:191 en första utjämning av elskatten mellan landsbygd och tätorter kunna åstadkommas genom att beskattningsvärdet beräknas endast efter den i de olika eltaxorna ingående energiavgiften. Utskottet anser, att under i motionen angivna förutsättningar en sådan omläggning bör alternativt övervägas under ett övergångsskede.

Av det anförda framgår att utskottet biträder de önskemål om omläggning av metoden för skattens uttagande, som uttalats i de likalydande motionerna I:466 och II:546 samt i motionen II:191.

I de — — — (= utskottet s. 8 rad 19 — rad 13 nedifrån) — — — elektrisk kraft.

Motiveringen för energibeskattningen är att densamma skall skapa resurser för utbyggnad av kraftförsörjningen. Härvid har dock vedbränsle

undantagits från beskattning. Om det vid en trä- eller sågverksindustri produceras egen energi genom ångmaskin, eldad med t. ex. sågavfall, och överföringen till företagets maskiner sker mekaniskt, t. ex. genom lindrift, utgår sålunda inte energiskatt. Om ångmaskinen däremot driver en generator som alstrar elektrisk ström, vilken överföres till företagets maskiner, skall energiskatt utgå. Utskottet delar motionärernas uppfattning, att energiskatteförordningen bör ändras, så att egenproducerad elektrisk kraft inte beskattas, om kraften alstras genom förbränning av vedbränsle.

Enligt energiskatteförordningen — — — (= utskottet s. 9 rad 1 — rad 10 uppiifrån) — — — de större.

En för de mindre företagen mera rättvis ordning skulle erhållas, om den nämnda gränsen för borgerlig förbrukning höjdes på sätt som föreslagits i motionerna. Utskottet tillstyrker sålunda, att gränsen för borgerlig förbrukning höjes från nuvarande 40 000 kilowattimmar per år till 100 000 kilowattimmar per år.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- I. att riksdagen med bifall till de likalydande motionerna I:466 av herrar Mattsson och Torsten Andersson samt II:546 av herrar Nilsson i Tvärålund och Larsson i Borrbymåtte antaga följande

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 14 § 1 mom. förordningen den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt.

Härigenom förordnas, att 14 § 1 mom. förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

14 §.

1 mom. Skatten utgår

a) för elektrisk kraft, som förbrukas i industriell rörelse med en förbrukning av mer än 100 000 kilowattimmar för driftställe under helt beskattningsår, med tio procent av kraftens beskattningsvärde och

b) för annan — — — kraftens beskattningsvärde.

Såsom driftställe — — — huvudsak gemensam.

Med beskattningsår — — — 30 juni.

Beskattningsvärdet är — — — icke skatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1962.

II. att riksdagen måtte

- a) med bifall till motionen II:191 av herr Eriksson i Bäckmora m. fl. och de likalydande motionerna I:466 av herrar Mattsson och Torsten Andersson samt II:546 av herrar Nilsson i Tvärålund och Larsson i Borrby i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om prövning angående ändrade grunder för bestämning av beskattningsvärdet vid uttagande av energiskatt på detaljdistribuerad elkraft i enlighet med vad utskottet anfört;
- b) i anledning av de likalydande motionerna I:466 av herrar Mattsson och Torsten Andersson samt II:546 av herrar Nilsson i Tvärålund och Larsson i Borrby i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om prövning rörande undantagande från energibeskattningen av egenproducerad elkraft, som alstras genom förbränning av vedbränsle, i enlighet med vad utskottet anfört.»